

Vackra kyrkor i Sala kommun

Besök dem alla i sommar!
Vilken blir din favorit?

Samtidigt kan du delta i

ORDJAKTEN

Läs mer på sid 2.

Vackra kyrkor och nio stycken ord

Svenska kyrkan har nio församlingskyrkor i Sala kommun.

Den här broschyren har en kort beskrivande text om var och en av dem. Under sommaren 2021 kan du också vara med och tävla i ordjakten. Då letar du upp skylten med ett ord, som finns utplacerad synlig även om kyrkan är stängd vid ditt besök. Anteckna ordet på baksidan av den här broschyren.

ORDET

← *Leta efter liknande skylt
En skylt vid varje kyrka*

Du behöver inte besöka kyrkorna i någon särskild ordning och du har hela sommaren på dig att lösa uppgiften. Hittar du alla ord har du chans att vinna ett pris. Tävlingsinstruktion på baksidan av den här broschyren. Naturligtvis är du välkommen att besöka kyrkorna helt utan att tävla.

Flera av kyrkorna har extra öppet under sommaren. Passa gärna på att besöka kyrkorna i samband med en gudstjänst eller en konsert i sommar. Är du bara det minsta intresserad av historia, arkitektur och levande kulturhistoria så finns det mycket att upptäcka i sommar. Är kyrkporten upplåst så välkommen in.

På dessa hemsidor hittar du aktuellt program i sommar.

www.svenskakyrkan.se/kumlatärnakila

www.svenskakyrkan.se/vasterfarnebo-flackebo-forsamling

www.svenskakyrkan.se/sala

Kyrkguiden är en app för smarta mobiler där du enkelt kan se vad som sker i de kyrkor du är intresserad av. Ett bra semestertips som funkar året om. Finns där du vanligen hämtar appar till din telefon.

Kumla kyrka

Kyrkan uppfördes av gråsten omkring år 1300 med långhus och en fristående klockstapel. Kyrkan är byggd av "Salamästaren", vilken fått uppdraget att grunda och resa en kyrka i Kumla, men också i Kila och Sala. Under senare delen av 1400-talet ersattes det platta innertaket av trä med stjärnvalv av tegel och försågs med kalkmålningar utförda av Albertus Pictor. Enligt ett visitationsprotokoll från 1630 ägde detta rum år 1482. Dessa målningar har aldrig varit övermålade och rengjordes år 2017.

Kyrktornet fullbordades 1765. Tornet ersatte den tidigare klockstapeln. I september 1779 byggdes sakristian om då dess gamla valv revs och ersattes med ett plant, panelklätt innertak. Under 1700-talet förstörades även fönstren. I korfönstren finns glasmålningar utförda 1960 av Västerås-konstnären Nils-Aron Berge. Vid omförgyllning av korset på kyrktornet hittades en plåtburk med ett brev med namn på de präster och sockenmän som var verksamma när kyrktornet byggdes. Idag ligger en kopia i lådan och ett nytt original med aktuella namn.

Söndagarna i juli är det Öppen kyrka kl. 12.00-18.00.

Scanna QR-koden för att komma till vår hemsida där du bl.a. kan ta del av en guidad visning av kyrkan.

Tärna kyrka

När den första kyrkan byggdes i Tärna, kan inte fastställas, men närheten till Sagån talar för tidig bebyggelse i orten. Kristendomen anses ha nått dessa trakter under 1000-talet. Antagligen har då en kyrka av trä rests i Tärna. Om det vanliga utvecklingsmönstret följts har redan på 1100-talet en romansk stenkyrka uppförts med långhus och kor. Denna romanska kyrka ombyggdes i gotisk stil, troligen i början på 1300-talet, till en kvadratisk gråstenskyrka.

En tidig medeltida sprättäljd bjälke ligger upplagd på sakristians vind och är troligen från den gamla kyrkobyggnaden. En rejäl ombyggnad genomfördes åren 1897 - 1898 ett nytt tresidigt kor, nya valv och ett kyrktorn som ersatte den tidigare klockstapeln. I och med denna ombyggnad fick kyrkan en nygotisk stil.

I öster är hela takstolar återanvända. Brudkronan bytte man till sig år 1700 "uti Sahlberg marknad den 14 februarij". Vi brukar säga Salamarken och firar Alla hjärtans dag med Drop-in-vigslar.

Scanna QR-koden för att komma till vår hemsida där du bl.a. kan ta del av en guidad visning av kyrkan.

Kila kyrka

Den ursprungliga stenkyrkan uppfördes av "Salamästaren" någon gång på 1300-talet och ersatte möjligen en tidigare träkyrka, fragment av en äldre medeltida dopfunt styrker detta. I kyrkans långhus finns fortfarande 21 medeltida takstolar som daterats till 1300-tal.

Kyrkan har renoverats i början på 1500-talet då tillkom altarskåpet, som är ett svenskt arbete, och en ny dopfunt gjuten i klockmalm.

Kyrktornet byggdes 1780 samtidigt som det medeltida vapenhuset revs. 1798 förlängdes hela kyrkan åt öster då nuvarande kor och sakristia tillkom. Förändringen är stor från den ursprungliga stenkyrkan. I sin nuvarande form består kyrkan av ett långhus med kyrkport i söder och rakt avslutat kor i öster av samma bredd som långhuset.

Öster om koret finns en vidbyggd sakristia med lätt rundade form. Vid långhusets västra kortsida reser sig kyrktornet med ytterligare en ingång. Det sägs att kyrkklockorna i tornet en gång stals från Kila kyrka till Sockenkyrkan.

Scanna QR-koden för att komma till vår hemsida där du bl.a. kan ta del av en guidad visning av kyrkan.

Fläckebo kyrka

Med utsikt över Fläcksjön, känd för sitt rika fågelliv, ligger Fläckebo kyrka sedan niohundra år. Vid kyrkan finns en klunga faluröda kyrkstallar och den f d komministergården. Tillsammans formar de en lugn och vacker kyrkomiljö. Kyrkans äldsta delar är från 1400-talet. Innan dess fanns antagligen flera träkyrkor på platsen. Kyrkan har utvidgats flera gånger. Det sista som tillkom var kyrktornet. Där hänger en kyrkklocka, lika gammal som kyrkans äldsta delar.

Interiören domineras av det festliga koret i 1700-, 1800- och tidig 1900-talsstil med en glasmålning ”skänkt av Enkan Stina Persdotter i Gussjö”. Lagg märke till altarrunden som omger altaret likt en oas av palmer. Kyrkan har ett antal medeltida träskulpturer bland annat den heliga Birgitta och Sankt Mikael – drakdödaren.

Vid sjöstranden sydväst om kyrkan ligger Gammelgården. Där finns en stor runsten som ovanligt nog är rest till minnet av en kvinna. Ute i Fläcksjön skimtar Braheholmen. Där fanns fordom ett slott, numera markerat med en liten minnesbyggnad, där Ebba Brahe enligt sägnen ska ha kurtiserats av Gustav II Adolf.

Kyrkan är öppen varje dag kl 8.00-16.00.

Västerfärnebo kyrka

För tvåhundra femtio år sedan återinvigdes Västerfärnebo kyrka efter en omfattande ombyggnad. Den medeltida kyrkan hade då förvandlats till ett ståtligt tempel i gustaviansk stil, enligt senaste arkitekturmode. Inspirationen kom från Adolf Fredriks kyrka i Stockholm. Murmästaren Johan Henrik Walmstedt var verksam vid hovet och tillhörde kretsen kring kungen. När Gustav III besökte kyrkan i slutet av 1700-talet lär han ha sagt att ”kyrkan vore en af de vackraste, som han sett på landsbygden”. För femhundra år sedan tillverkades altarskåpet i Västerfärnebo kyrka. Ett mästerverk av internationell klass, från en ateljé i Antwerpen, skänkt av biskop Otto Svinhuvud. Femtio förgyllda och bemålade figurer har sedan dess berättat för sockenbor och tillresande om Jesus död och uppståndelse.

I år firas ett (försenat) dubbelt jubileumsår. I kyrkan finns skyltar som berättar om både kyrkans historia och dess nutid. I månadskiftet augusti/september blir det jubileumsvecka med en rad aktiviteter, bland annat tornuppstigning.

Kyrkan är öppen varje dag kl 8.00-16.00.

En stor del av sommaren finns värdar på plats och kaffeservering utanför kyrkan.

Norrby kyrka

Här vid Sagån har det funnits en kyrka sedan tidig medeltid den nuvarande utformningen är en nyromansk kyrka invigd 1887. På 1500-talet fanns en stor utbyggnad för alla finska gruvarbetare och tornet som pryder kyrkan påbörjades redan hundra år innan invigningen 1887. På slutet av 1800-talet var den spetsiga nygotiken stilideal. Norrby kyrka har andra former. Romanska stildrag är rundbågiga fönster och portaler. Notera även de runda friserna under taklisten. Det enda spetsiga är tornet.

En legend berättar om en händelse på kyrkogården år 1378. Petrus Nilsson blev där anklagad för att ha en tjuvaktig dräng av Herr Claus Nyendank som blev hotfull och torterade Petrus för att få tillbaka sina pengar. Petrus åkallade den heliga Birgitta och lovade pilgrimsresor till Vadstena. Petrus överlevde, hon kom till hans räddning i lysande dräkt. Herr Nyendank misslyckades med sitt mordförsök. Kyrkan ser annorlunda ut idag men kyrkogården är densamma. Norrby är en trygg plats. Besök också odlingarna runt klockargården intill kyrkan.

Öppen kyrka 10, 17 och 24 juli kl 13.00-15.00.

Är porten öppen så välkommen in här finns mer att upptäcka. Norrby vill vara en plats där livet återvänder med ny kraft.

Möklinta kyrka

Högt på åsen tronar Möklinta kyrka sedan 1470. Kullen har varit kultplats mycket längre troligen fanns här en träkyrka redan på 1200-talet. Den praktfulla kyrkporten kan ha flyttats över från den tidigare kyrkan. Legendens säger att den bär spår av den helige smeden. Möklintas eget helgon, själv botad från sin blindhet i Botebo källan. Den heliga smeden fick då gåvan att bota andra.

Det branta sadeltaket med sina tegelornerade gavlar syns vida omkring. Bredvid kyrkan står den faluröda klockstapeln med sina fem spiror byggd år 1828 men troligen lik den som fanns redan på 1600-talet. Inne i kyrkan ser du gubbvalven i taket och kan ägna lång tid åt altarskåpets alla detaljer. Skåpet tillverkades i Antwerpen omkring år 1510. Möklinta kyrka är den nordligaste i Västmanland och församlingen gränsar till Dalarna, Uppland och Gästrikland.

En tidig lokal kändis är Carl Magnus Wrangel född i Möklinta år 1727, han kom att verka som präst vid hovet, i Philadelphia och Sala. Skulpturen av Mikael och draken lär vara från 1200-talet. Nedanför kullen ligger prästgården som nu är församlingshem, där finns ett fönster som är ett slags tittskåp, missa inte det.

Sala Sockenkyrka

På kyrkogården vilar prostens Carl Jansson, 1922 satte han i 67 kr på banken det var startkapitalet till renoveringen 1931. Då togs Albertus Pictors målningar fram igen efter att ha varit dolda i nästan tvåhundra år. Målningarna tillkom när tunnvalvet byttes mot nuvarande stjärnvalv i mitten av 1400-talet. Utifrån ser man den väldiga höjden även de trekopplade fönstren i öster är kännetecknande för salamästaren som byggde den här kyrkan men även Kumla och Kila kyrka omkring sekelskiftet år 1300.

Se om du kan hitta den snidade figuren på en av takbjälkarna.

Vid renoveringen 1931 togs även runstenen fram som infogats i sydöstra hörnet av kyrkan. 1756 skedde stora renoveringar då kalkades målningarna över, fönstren gjordes större och nykyrkan tillkom på nordsidan.

Stigportarna och fattigbössan är också från 1700-talet. Det har funnits planer på ett torn men det blev aldrig ekonomiskt möjligt och klockstapeln är både vacker och funktionell.

**Sommarcafé i sockenstugans trädgård samt Öppen kyrka
28 juni -2 juli samt 2-6 augusti kl. 13.00-16.00.**

Är porten öppen så kliv in, hit har människor sökt sig i mer 700 år.

Kristina kyrka

Sala stad grundlades 1624 i stadsprivilegierna stod att en ny kyrka skulle byggas. 1641 invigdes Kristina kyrka och är allt sedan dess ett av stadens landmärken. Det mäktiga tornet sträcker sig drygt 50 meter över marken och utsikten från tornrummet är vidsträckt. I folkmun har kyrkan hetat Kristina kyrka i alla tider men länge var det officiella namnet Sala stads kyrka. Kyrkans yttre vittnar om svensk stormaktstid med tornets blin-deringar och sidoingångarnas sandstensportaler. Kyrkan skadades svårt i stadsbranden 1736 men en hel del finns kvar exempelvis de änglar som står på var sida om altaret. Det är ett stort och ljust kyrkorum som välkomnat människor i snart 400 år.

Orgelfasaden från slutet av 1700-talet fångar blicken i väster. Idag är alla pipor ljudande och orgeln kan spelas från två ställen. 1905 skedde en stor renovering och valven fylldes med rosor och mönster i jugendstil. Kyrkan kallas därför även för Rosenkyrkan.

Ljusbäraren av Bo-Åke Adamsson föreställer Kristina schaktet i silvergruvan, ljushållarna ska likna de bloss som arbetarna skingrade mörkret med.

Kyrkan öppen alla dagar kl. 9.00-15.00.

5-30 juli bemannad Vägkyrka med servering kl. 13.00-15.30.

ORDJAKTEN

Kumla kyrka: _____

Tärna kyrka: _____

Kila kyrka: _____

Fläckebo kyrka: _____

Västerfärnebo kyrka: _____

Norrby kyrka: _____

Möklinta kyrka: _____

Sala Sockenkyrka: _____

Kristina kyrka: _____

Senast 31 augusti fyller du i dina svar på: www.svenskakyrkan.se/sala/ordjakten
10 stycken vinnare dras bland de rätta lösningarna och
kontaktas via telefon. Vinnarna presenteras med namn
på församlingarnas hemsidor. Lycka till!

Talongen går även att nå via den här QR-koden.
Du lämnar in dina svar när du hittat alla orden.
Broschyren fungerar som en kom ihåg lista.

